

oud broek.nl

MEI 2024

- **Molens aan de Broekermeerdijk**
- **De familie Bakker 1630 - 1830**
- **Een compliment waard!**

Een uitgave van Historische Vereniging Broek in Waterland.

Op de cover:

Jacqueline Tammenoms Bakker voor het huis aan Havenrak 9-11. Ze was begin deze maand in Broek in Waterland op bezoek. Aan Havenrak 9 woonde Jan Baltusz Bakker (1685-1762), de grondlegger van de 'Bakkerlijn' in Broek. Hij verhuisde later naar 't vermaard steenen huys aan de Erven.

COLOFON

Het bestuur van Historische Vereniging Broek in Waterland:

Naam	Positie	E-mail	Telefoon
Piet van Mourik	Voorzitter	<i>pjvanmourik@sdrq.nl</i>	06-53357711
Willem Englebert	Secretaris	<i>wweer@trilogic.nl</i>	06-20402231
Jaap Wortel	Penningmeester	<i>jaap.wortel01@gmail.com</i>	06-10669661
Jan Hoetmer	Bestuurslid Beschermd Dorpsgezicht	<i>sanjan65@hetnet.nl</i>	020-4031614
Marieke van Dam	Communicatie	<i>mamvandam@gmail.com</i>	06-28835167
Jet v. d. Biggelaar		<i>jetvdbiggelaar@gmail.com</i>	06-19612455

Medewerkers: Studio Hans Mulder, Hanneke de Wit, Aagje Bruijn, Sytze Boschma (redactie)
Linda Feltkamp, Ruud Gaaf (fotograaf), Speed-O-Print (drukkerwerk).

Correspondentieadres: Historische Vereniging Broek in Waterland, West Weer 1

1151 GA Broek in Waterland

E-mail: info@oudbroek.nl • www.oudbroek.nl • Rabobank: NL44RABO 0310 7021 94

Lidmaatschap: Binnen postcode 1151 € 12,50, buiten € 17,50. Aanmelden via de website.

ISSN: 2211-8675

Inleiding

Beste lezer,

Dorpsgenote (bijna: ze woont net voorbij de voormalige gemeentegrens in Watergang) Trudy Kunst deed onderzoek naar de molens die nog niet zo heel lang geleden aan de Broekermeerdijk stonden. Ze schreef er een interessant artikel over, dat u aantreft in deze oudbroek.nl. Trudy zorgde bovendien voor veel mooie illustraties.

Jacqueline Tammenoms Bakker, die in Londen woont, deed onderzoek naar haar voorouders 'Bakker' die in Broek in Waterland een vooraanstaande rol speelden. Het waren rijke kooplieden en, toen zij niet meer hoefden werken, renteniers.

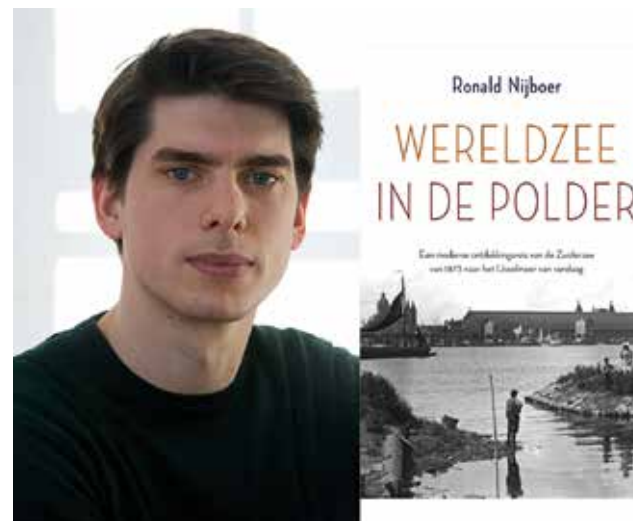
Jacqueline schreef een boek over de periode 1630-1830. In het Engels: voor haar neven en nichten die geen Nederlands spreken.

Vormgever Hans Mulder heeft de broodletter, de letter die voor de artikelen wordt gebruikt, ietsje vergroot. Dit om de leden/lezers die wat moeite kregen met de lettergrootte, een plezier te doen.

Verder leest u over Ronald Nijboer, die in april na de jaarvergadering vertelde over zijn bootreis langs de kustplaatsen aan het IJsselmeer.

Hij deed dat in het kielzog van de Fransman Henry Havard, die in 1873 dezelfde reis maakte, maar dan over de Zuiderzee. Ook Ronald Nijboer schreef een boek: 'Wereldzee in de polder.'

Hanneke de Wit

Steenrijk zijn en dan ook nog heel veel erfenissen krijgen

Wanneer ze voor het eerst Broek in Waterland bezocht? Jacqueline Tammenoms Bakker weet het niet precies, maar het moet in de jaren zeventig zijn geweest. Ze werd in 1953 geboren in Parijs, waar haar vader diplomaat was, groeide op in verscheidene landen en verhuisde toen ze 23 was naar Nederland. "Broek is zo'n mooie plek; buitenlandse gasten neem ik er altijd mee naartoe," zegt ze. Sinds 2014 woont ze weer in Engeland.

Jacqueline is een telg van de familie Bakker, een van de invloedrijke, gefortuneerde families die in de zeventiende en achttiende eeuw in Broek de dienst uitmaakten. Sinds 1931 heet de 'Bakkerlijn' waartoe Jacqueline behoort Tammenoms Bakker. "Psychiater Pieter Simon Bakker voegde Tammenoms toe aan onze naam, omdat in Nederland al een Piet Bakker als psychiater werkte," zegt Jacqueline telefonisch uit Londen.

Het afgelopen jaar deed Jacqueline onderzoek naar de familie Bakker. Het resulteerde in het boek 'The Bakker Family in Broek in Waterland'. Ze schreef het in het Engels, speciaal voor haar neven en nichten die geen Nederlands spreken. Het begint in

1630 (Dan is voor het eerst sprake van haar 'Bakkerlijn' in Broek in Waterland) en eindigt in 1830 (dan verhuizen de Bakkers naar Amsterdam).

Jacqueline had veel profijt van documenten van de Bakkers, die bewaard zijn gebleven. "De meeste persoonlijke documenten zijn afkomstig van Sijmon Harmensz Bakker (1783-1836), de jongste zoon van Harmen Jansz Bakker (wiens portret de voorpagina sierde van oudbroek.nl van december vorig jaar). Mijn vader bezat die documenten. Hij was er niet in geïnteresseerd, maar hij nam ze mee als hij ging verhuizen. Nu heb ik ze."

Brandspuitinstructies

In tegenstelling tot veel familieleden deed Sijmon Harmensz weinig voor de publieke zaak; hij was een rentenier die leefde voor zijn hobby's. Wel bezat hij een exemplaar van de brandspuitinstructies en noteerde hij welke verantwoordelijkheden hij had.

Hij beschreef zorgvuldig, in regelmatig handschrift, wat hij meemaakte en wat hij dacht. Hij maakte trips kriskras door Holland, naar Antwerpen, Gent, Mechelen en Brussel, dat hij 'heuvelachtig' vond. In juni trok hij er vaak een weekje op uit met broers, neven, ooms en Broeker vrienden. Een enkele keer mocht zijn vrouw mee. Hij was altijd blij als hij weer thuis was en iedereen in goede gezondheid had aangetroffen.

In zijn reisjournals vertelt Sijmon ook welke bijbelteksten hij hoorde in kerken onderweg. Hij was kennelijk overtuigd streng protestants, want hij heeft het kritisch over 'bijgelovige katholieken'. Met zijn tweede vrouw Hendrica Trijp had Sijmon Harmensz een zoon, Herman Baltusz Bakker. Hij was de opa van de opa van Jacqueline. In 1835 treffen we Sijmon Bakker niet meer aan in Broek. Hij woont dan in Amsterdam aan het Singel.

In het midden 't vermaard steenen huys met zijn vier schoorstenen aan de Erven,

Koopvaardij schepen

De grondlegger van de 'Bakkerlijn' in Broek was Jan Baltusz Bakker (1685-1762) die de familie binnenloodste in de kring van rijke kooplieden, waartoe ook de families Pater, Mars, Ploeger, Verlaan en Timmerman behoorden.

Jan Baltusz was de succesvolle eigenaar van koopvaardij schepen vanwaar uit handel

Aan de Erven 34 bevinden zich vandaag de dag nog twee schilderijen met de wapens van de familie Bakker.

werd gedreven met landen aan de Oostzee en de Atlantische Oceaan. Hij was een van de eerste kooplieden die zich gingen bezighouden met het verzekeren van schepen tegen piraterij en schipbreuk. Jan Baltusz woonde aan Havenrak 9 totdat hij in 1756 't vermaard steenen huys aan de Erven kocht.

Dat de Bakkers steenrijk werden, was te danken aan de oudste zoon van Jan Baltusz en Lijsje Verlaan, Sijmon Jansz Bakker (1716-1799). Hij was getrouwd met Hilleetje Boer; ze hadden geen kinderen. Het leek wel of rijke Broekers om het hardst probeerden Sijmon Jansz een erfenis in de schoot te werpen. Eerst van zijn moeder, toen van zijn zus Annetje, de weduwe van koopman Cornelis Timmerman.

In 1789 kregen Trijntje Schoon en Sijmon Jansz samen de helft van de erfenis van Broeks rijkste vrouw, Neeltje Pater - zo'n 1.2 tot 1.5 miljoen gulden. {Trijntje was de zus van de man van Neeltje Pater, Cornelis Schoon.}

Na het overlijden van Sijmon Jansz en Hilleetje ging hun erfenis naar de vijf halfbroers en de -zus, van Sijmon Jansz Bakker. Zij werden een van de rijkste families in Broek in Waterland.

Jacqueline vertelt dat zij bij haar onderzoek 'ongelukkig goed' is geholpen door Aagje Bruijn, die voor Historische Vereniging Broek in Waterland onder meer het archief verzorgt.

"Het begon al bij het zoeken naar de graven: ik ging naar de begraafplaats, maar nee, voor de graven uit de zeventiende, achttiende eeuw moet je in de kerk

De grafzerk van Harmen Jansz Bakker (1754-1821) en zijn 'huisvrouw' Maritje Ploeger in de Broeker kerk.

zijn. Aagje wees me ook op boeken en artikelen. De schrijvers ervan, J.W. Niemeijer, J. Kroes en R.G. Louw ben ik veel dank verschuldigd."

Zijn de neven en nichten van Jacqueline blij met het boek dat hun tante heeft geschreven?

Het antwoord is een gulle lach. Dan: "Och, het zijn twintigers die hun eigen leven aan het leven zijn. Soms zeggen ze: 'Sorry tante, we zijn er nog niet aan toe gekomen'. Dat snap ik: toen ik 25 was, had ik ook andere dingen aan mijn hoofd. Maar waar het om gaat: het boek is er, het verhaal van onze familie Bakker in Broek in Waterland is vastgelegd."

Hanneke de Wit

Historie Broekermeerdijk molens

Trudy Kunst was geïnteresseerd in de voormalige molens en later het gemaal aan de Broekermeerdijk. Ze woont sinds 1970 tegenover de plek waar de molens gestaan hebben: nét voorbij de voormalige gemeentegrens in Watergang. Trudy is geïnteresseerd in de geschiedenis van haar woonomgeving en een oude Ansichtkaart met één van de molens wekte haar nieuwsgierigheid. Ze ging rondsnuffelen op de website oudbroek.nl, vond op Marktplaats ook andere Ansichtkaarten en een toevallige ontmoeting met een molenkenner leverde nog meer informatie en foto's op.

Molens

De Broekermeer werd in 1628 drooggemalen, een moeizaam karwei dat vier jaren in beslag nam. Daarvoor werd bijna op de grens van de toenmalige gemeenten Landsmeer en Broek in Waterland een 'gang' van drie molens gebruikt: een beneden-, midden- en bovenmolen. Zo kon de polder in drie trappen met schepraderen worden leeggemalen. De waterloop van de bovenmolen liep onder de dijk door en mondde uit in de Broekervaart, die destijds de 'Zesstedenvaart' werd genoemd.

De molens waren zogenaamde Noord-Hollandse binnenkruiers: achtkante, rietgedekte molens met een eveneens achtkant houten onderstuk op een stenen voet. De oorspronkelijke schepraderen werden al vóór 1765 vervangen door vijzels, die een groter niveauverschil aankonden.

Bovenmolen

Op de foto de Broekermeerdijk omstreeks 1900. Rechts de bovenmolen (nu nr. 28), links de middenmolen op de hoek van de Kruisweg. Rechtsonder is te zien hoe de waterloop onder de dijk verdwijnt. Vooran ligt een molenas, mogelijk diende deze als reserve.

Middenmolen

De foto rechts is van een paar jaar later, omstreeks 1905. Rechts de middenmolen op de hoek van de Kruisweg. Naast de weg het nieuwe molenaarshuis, dat op de vorige foto nog ontbreekt (nr. 30, tegenwoordig 30C).

Links achter de zeilboot is een glimp te zien van het huis tegenover de Kruisweg (nr. 19). Zo te zien stond er destijds een flinke boerderij. Recht tegenover het molenaarshuis stond aan de overkant van de vaart op nummer 17 nog een boerderij.

Gezicht vanaf de Kruisweg

De bovenmolen, hier gezien vanaf de Kruisweg. Op de voorgrond liggen (reserve-)roeden voor de wieken. Rechts, tegen de Broekermeerdijk aan, het molenaarshuis. De foto is rond 1905 gemaakt.

Locatie van de benedenmolen

Opnieuw de midden- en de benedenmolen omstreeks 1905, nu gefotografeerd vanaf de Kruisweg.

De stolpboerderij is een voorganger van de huidige stolp op nummer 36. Hier stond tijdens het droogmalen de benedenmolen. Deze molen was na het droogmalen overbodig en werd al snel gesloopt en elders weer opgebouwd.

Verdwijnen werd betreurd

De twee overgebleven molens hebben bijna driehonderd jaar dienst gedaan, maar werden uiteindelijk ingehaald door de industrialisatie. De middenmolen werd afgebroken in 1910, de bovenmolen in 1911. Molenaar Jan Butter werd ontslagen met toekenning van een pensioen van 100 gulden per jaar.

Schuitemakers Purmerender Courant schreef over het slopen van de molens op 23 augustus 1911:

Drama

De Purmerender Courant van 27 september 1882 schrijft over een ongeluk dat plaatsvond op het erf van de molenaar:

“Het vierjarig dochtertje van den watermolenaar Pr. Schipper woonachtig in de Broekermeer, gemeente Landsmeer, is onder het spelen door een molenwiek getroffen en oogenblikkelijk aan hare verwonding overleden.”

“In den Broekermeerpolder, nabij Broek in Waterland, werd het vorige jaar een watermolen gesloopt en door eenen motor-bemaling vervangen. Thans heeft het bestuur van dien polder ook den anderen molen doen sloopen. (...) Tegenover de vele buitenlanders, die elken zomer Waterland bezoeken en juist in de molens altijd een bijzondere aantrekkelijkheid vinden, is dat verdwijnen en ontsieren onzer molens zeker te betreuren.”

De Broekervaart was rond 1900 inderdaad al een geliefde toeristische route voor boottochtjes vanuit Amsterdam naar Broek, Monnickendam en Marken.

Deze privéfoto van de middenmolen (hoek Broekermeerdijk-Kruisweg) werd omstreeks 1900 waarschijnlijk gemaakt vanuit zo'n toeristenboot. De driewieler is minstens zo bezienswaardig als de molen...

Watersnood

Tijdens de watersnood van 1916 spoelden verschillende huizen en boerderijen langs de Broekermeerdijk weg, maar het huis van de laatste molenaar Jan Butter op de foto overleefde de overstroming en werd weer opgeknapt.

In 1936 begon Henk Evenboer sr. vanuit dit huis met het repareren van gereedschappen en het beslaan van paarden.

In 1995 werd het huis afgebroken en vervangen door nieuwbouw: het kantoor van de inmiddels flink gegroeide firma Evenboer. Bij de verhuizing van het bedrijf naar de Middenweg werd ook dat kantoor weer afgebroken. Op het voormalige bedrijfsterrein kwamen tussen 2015-2019 vier nieuwe woonhuizen. Het laatste daarvan staat op de plaats van het voormalige molenaarshuis (nu 30C).

Via diesel naar elektrisch

Op de fundamenten van de bovenmolen verrees in 1910 een dieselmemaal van Werkspoor. De machinist kreeg een dienstwoning die tussen de molen en de dijk werd gebouwd, nu huisnummer 28. In 1968 werd de dieselmotor op zijn beurt vervangen door een elektrische installatie en in 1978 werd een nieuw, stenen gebouw voor het gemaal in gebruik genomen. De foto werd gemaakt bij de feestelijke ingebruikname.

In 2001 werden de machines geautomatiseerd en onder de grond weggewerkt; sindsdien worden ze op afstand bediend.

Het gebouw werd afgebroken. Alleen de waterloop tussen huisnummers 24 en 28 is nu nog een zichtbare herinnering aan de molen en het latere gemaal.

Evenboer & zonen

In het voormalige molenaarshuis op nummer 30 ging Henk Evenboer sr. dus eind jaren dertig van start met zijn smederij.

Later gingen ook zijn zonen Jan en Piet in het bedrijf werken en zij vonden beiden een woning op een plek die historisch verbonden was met de voormalige molens. Jan volgde in 1956 poldermachinist J. Karmelk op en betrok met zijn gezin de dienstwoning op nummer 28, waar eerder de bovenmolen en inmiddels het gemaal stond. Het werk in de smederij liet zich prima combineren met de bediening van het gemaal. Jan Evenboer (met hoed) staat links op de groepsfoto.

Piet Evenboer kocht rond 1960 een woonhuis op de hoek van de Broekermeerdijk en de Kruisweg; het perceel waar tot 1910 de middenmolen stond (huisnummers 34/34a).

Gemaal met dienstwoning

In het midden van deze foto uit 1981 het vierkante gebouw met daarin het elektrische gemaal. Rechts daarvan de bijbehorende dienstwoning op nummer 28.

Trudy Kunst, april 2024

Bronnen:

- Historische Vereniging Broek in Waterland www.oudbroek.nl
- 'Molens, zo waren ze'. Prentbriefkaarten geselecteerd en van tekst voorzien door Ton Meesters (1999)
- 'Broek in Waterland in oude Ansichtkaarten', A.P. Bruigom
- Websites allemolens.nl en molendatabase.nl
- Ansichtkaarten in mijn bezit
- Foto met driewieler: Paul van den Berg, molenliefhebber

Tekst uit 'Broek in Waterland in oude Ansichtkaarten' van A.P. Bruigom:

Broekermeerdijk 17, Watergang (boerderij van Honderdors)

Even voorbij de watermolens staat aan de overzijde van de ringvaart de fraaie, 18de eeuwse hofstee (afgebroken) van de gebroeders Honderdors. De boerderij is van het 'langhuis'-type, met aangebouwde kaakberg voor het hooi. In het midden de stal met aansluitend woongedeelte. Links op de achtergrond, over de vaart, een kaakberg in de meer. De boer en boerin poseren tussen hun vee. Vóór 1905. Deze boerderij uit het einde van de 18e eeuw is van het langhuistype. Hij stond op het adres Broekermeerdijk 17 in Watergang, destijds was dat nog gemeente Landsmeer.

De foto werd gemaakt rond 1900, toen de gebroeders Honderdors er woonden. De boerderij was niet over de weg bereikbaar: hij stond aan de overkant van de Broekervaart tegenover het molenaarshuis Broekermeerdijk 30 (nu 30C). De melkbussen werden dus dagelijks met de roeiboot overgevoerd. Op een andere Ansichtkaart uit deze periode (OudBroek nr. 00695 met daarop de bovenmolen en het molenaars-huis) zijn langs de dijk het aanlegsteigertje en een roeiboot te zien.

De melk werd waarschijnlijk afgeleverd bij de melksteiger, een paar honderd meter verderop aan de Broekermeerdijk (nu nummer 20). Daar leverden de meeste boeren uit de omgeving in de vroege ochtend hun melk af, die er werd overgeladen op de melkschuit die dagelijks naar Amsterdam voer. Wanneer er ijs in de vaart lag was het overzetten van de melk een uitdaging, vooral bij dooiend weer.

Op een ochtend zakte de boerin zelfs door het ijs, maar gelukkig konden de burens haar op het droge helpen.

De boerderij werd rond het midden van de 20e eeuw afgebroken. Sinds eind jaren vijftig ligt op het perceel waar deze boerderij stond een woonark. Die werd daar neergelegd door Piet Evenboer, die aan de overkant in de smederij van zijn vader werkte (bij het voormalige molenaarshuis). Die woonark werd in 1980 vervangen door een nieuwe.

Tot 2022 was iets verderop in het weiland nog een laatste herinnering aan de voormalige boerderij zichtbaar: een betonplaat van de oude mesthoop. Dat was lastig met het maaien en de huidige eigenaar heeft hem in dat jaar verwijderd.

Sindsdien herinnert op deze plek niets meer aan de boerderij die hier heeft gestaan - behalve de puinresten, serviesscherven en pijpenkoppen die soms bij graafwerk in de tuin naar boven komen.

Trudy Kunst

Gezocht: binnenvader en -moeder

Broek in Waterland. Terwyl er een Nieuw Diaconie Huis tot Broek in Waterland is gestigt, en daar in benodigt een BINNEN-VADER en -MOEDER, zo worden die geenen die daar toe de vereischte bekwaamheden hebben, verzogt (mits zonder Kinderen en van de Gereformeerde Religie) zig te vervoegen ten Compt. Van den Notaris GERRIT DE RUYTER tot Broek voornt.

Voor den eersten Maart 1779, waar het Reglement van Orde voor den Binnen-Vader en Moeder te zien is.

Bron: Amsterdamse courant, 07-01-1779

Te koop: neeringryke Herberg

Broek in Waterland. Op Donderdag den 6 April 's namiddags ten half vyf uren zal men tot Broek in Waterland verkopen om primo May te aanvaerden een neeringryke Herberg, genaemt de Witte Swaen zynde eenigste aldaer waerin de neering meer als honderd jaeren in is gedaen en nog gecontinueert werd met zyn royale beneden en boven vertrekken, Stallinge voor 30 Paerden, 6 Koeyen, een Wagenhuys en Kolfbaen staende aan de Rey en Jaegweg by de brug tot Broek; uit de hand te koop en nader onderricht in 't zelve huys.

Bron: Amsterdamse courant, 21-03-1752

Bequaame voorzanger gezocht

Broek in Waterland. Nadien tot Broek in Waterland 't Voorzanger en Schoolhouden Ampt Is komen te vacceeren, zo doen Burgemeesteren en Regeerders by dezen notificceeren, iemand bequaam en genegen mogte zyn om die Ampten te bedienen, addressceeren zig aen Burgemeesteren en Regeerders tot Broek voorn.

Bron: Amsterdamse courant, 25-04-1730

Oud en nieuw in Broek in Waterland

BROEK IN WATERLAND. Onlangs werd de vernieuwde kerkhofbrug gelukkig weer in gebruik gesteld; het was voor de Broekers maar flink lastig om aan de overkant van het Dee te komen, om nog maar niet te spreken van de wandelaars, die gewend zijn op zondag “de Kant om te gaan”. Op advies van de Begeleidingscommissie Beschermde Dorpsgezicht werd het een copie van de laatst aanwezige ijzeren draaibrug uit 1909. De uitvoering is werkelijk een compliment waard!

Oorspronkelijk was deze “Nieuwe brug”, zoals hij vroeger werd genoemd, een “hooge zijl”, dat wil zeggen een verhoogde houten voetbrug die in 1663 “op 't verzoek van eenige Liefhebbers” voor hun eigen rekening gelegd mocht worden.

Deze vaste brug werd, na in de 18de eeuw een keer vernieuwd te zijn, in 1803 vervangen door een wip- of ophaalbrug, die gemakkelijk was om de hooipramen van de vaarboeren door te laten.

In die tijd waren de dorpsregeerders nog zorgzamer dan nu: de aannemer moest tijdens de bouw van de wipbrug zorgen voor een “behoorlijke schuit of praam om de burgers over te setten van de eene zijde na den ander, voor niet, dog buitenlieden, die het begeeren, voor een kleine drinkpenning”. Een 100 jaar later werd het dus een draaibrug, die nu, na op de kop af 70 jaren trouwe dienst, vernieuwd moest worden.

Op de prentbriefkaart is de situatie daar rond de eeuwwisseling te zien. Het witte huisje is een ijskelder, die omstreeks 1890 op initiatief van de dorpsarts dr. Bakker voor het Witte Kruis werd gebouwd. Het ijs werd bij flinke vorst uit de ringsloot van de Noordmeer gehakt. Deze manier om de dokter, het hele jaar door, over ijs voor zijn patiënten te laten beschikken, was toen voor het landelijke Witte Kruis een voorbeeld. Later, toen slager Veltrop wekelijks over vers ijs beschikte, werd het ijshuisje overbodig.

Bron: Nieuwe Noordhollandsche Courant, 30 oktober 1979. Auteur A.P. Bruigom.

Van de Zuiderzee van 1873 naar het IJsselmeer van vandaag

Op maandag 8 april had in Het Broekerhuis de 58ste ledenvergadering van onze vereniging plaats. We telden naast het voltallige bestuur 29 deelnemers. Dat waren er voldoende om de statuten te wijzigen: 'oud' is uit de naam verdwenen. We heten nu officieel Historische Vereniging Broek in Waterland.

Voorzitter Piet van Mourik zei dat de invloed van historische verenigingen 'van Diemen tot de kop van Noord-Holland' groot is. Hij had gehoord dat binnen het bestuur van gemeente Waterland wordt gesproken over het bouwen van tweeduizend woningen. "Onze vereniging zal, samen met historisch Monnickendam, deze plannen nauwlettend in de gaten houden," beloofde hij.

Helmich Kleerebezem, woonachtig in het oosten van het land maar stevast aanwezig op de jaarvergadering, meldde dat hij was geschrokken van de deplorabele staat waarin het bord verkeert, dat aan het Havenrak het verhaal vertelt van dit mooie stukje dorp. Dorpsgenoot Jan Maars zei dat hij al tien jaar bezig is overheden erop te wijzen dat dit anders moet.

Op de vraag waar het jaarlijks uitje dit keer naartoe gaat, liet organisator Willem Englebert doorschemeren dat dat best eens naar Doesburg kon zijn.

Moderne ontdekkingsreis

Na de pauze vertelde streekgenoot Ronald Nijboer - hij woont in de Noordoostpolder - over zijn onlangs verschenen boek 'Wereldzee in de polder. Een moderne ontdekkingsreis van de Zuiderzee van 1873 naar het IJsselmeer van vandaag'.

Nijboer maakte in een negentiende-eeuwse tjalk een reis langs de kustplaatsen aan het IJsselmeer. Hij deed dat in het kielzog van de Fransman Henry Havard, die in 1873 dezelfde reis maakte, maar dan rond de Zuiderzee (die na de aanleg van de Afsluitdijk in 1932 het IJsselmeer werd). Havard schreef een boek over zijn expeditie, dat al snel in het Nederlands en andere talen verscheen: 'Pittoreske reis langs de dode steden van de Zuiderzee'. Hij was lyrisch over Marken, Volendam en Urk, maar vond dat Enkhuizen en Medemblik, na voorbije gloriejaren, 'waren weggezakt in een lethargische slaap'.

Havard over de meisjes op Marken: 'Ze zijn stevig en goed gebouwd, hebben rode wangen, blauwe ogen, blond haar en witte tanden. Ze hebben sterke handen en hun voeten

zijn groot, wat goed past bij mensen die werken, maar hun lichaam is goed geproportioneerd. Het zijn zeker geen schoonheden voor de salon of het boudoir, het zijn mooie meisjes uit het veld; en in de wijze waarop ze zich bewegen, toont zich de schoonheid die bij hen past'.

Tjalk met schipper

"Havard had net als ik veel moeite met het vinden van een schip met schipper," vertelde Ronald Nijboer. Uiteindelijk lukte het: Havard maakte de reis samen met schipper Pouwel Slurink en diens vrouw en kind, de kunstschilder Jacob Eduard van Heemskerck van Beest en een matroos." Nijboer zelf liep stad en land af op zoek naar een tjalk met bemanning; hij was nog net niet ten einde raad toen een gelukkig toeval hem te hulp schoot. Hij kwam in contact met Pouwel Slurink, de achter-achter-kleinzoon van de man - met dezelfde naam - met wie Henry Havard in zee ging. Een mooi toeval.

Om kort te gaan: Pouwel Slurink jr, enthousiast over het vaarplan van Ronald Nijboer, belde wat rond en vond in bijna-gepensioneerd binnenschipper Martin van der Heide de ideale opvolger van zijn betovergrootvader Pouwel Slurink.

Ronald Nijboer kon zijn tocht over het IJsselmeer beginnen.

HdW

Aangeboden: Hegt, sterk en weldoortimmert Huys en Erf

Broek in Waterland. Uyt de hand te koop een hegt, sterk en weldoortimmert Huys en Erf, met desselfs Chirurgyns Winkel staende tot Broek in Waterland alwaer die Winkel als nog met goed succes werd gedaen, zynde daer by omtrent 50 Scheerklandten. Nader te bevragen by Abraham Groenewout Mr Chirurgyn, woont agter de Kerk tot Broek voornoemt.

Bron: Amsterdamse courant, 14-03-1733

Een goede Ordinaire Tafel

Broek in Waterland. Aan alle Heeren en Liefhebbers van de Harddravery word bekend gemaakt dat Jan Corneliszoon Castelein in de Witte Zwaan tot Broek in Waterland, zal vereeren een extra fraaije welgemaakte zilveren Zweep aan den geen wiens Paard het hardste draaft, op Saturdag den 22 Juny, 's namiddags ten 3 uren mits de paarden van zelve klaar zyn. NB Dezelfen zal ten zyne Huize 's middags tot 1 uur een goede Ordinaire Tafel houden.

Bron: Amsterdamse courant, 04-06-1765

Gebroken armen en-beenen wederom rad en gangbaar

Broek in Waterland. De Leede-zetter tot Broek in Waterland Mr. Jan Bierman, Chirurgyn, maect bekend dat hy op een behendige en gemakkelyke manier kan inzetten alderhande leed-werk, gebroken armen en beenen, en weet de verkrompen zenuen en leden, wederom rad en gangbaar te maken. Ook geneest hy alle quaet zeer van hoofden voor een civile prys; en die het niet kan betalen, sal hy uyt liefde genesen.

Bron: Amsterdamse courant, 05-05-1701

Het wapen van de familie Bakker aan de Erven 34. Daar woonde Klaas Jansz Bakker, de zoon van Jan Balthusz Bakker die op nr 32 woonde.

U ziet in het wapen een bakker (dat spreekt voor zichzelf) en drie kikkers: Klaas was getrouwd met Antje Isaacs Kikkert.

